Aj.Kalanyoo Petcharaporn

ยินดีต้อนรับ

บทที่ 2 ค่านิยมของครู

ความหมายของค่านิยม

สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2554 : 253)

ความหมายของค่านิยม

แนวความคิด ความประพฤติหรือสภาพการกระทำใดๆ ที่บุคคลหรือสังคมนิยมชมชอบว่าเป็นสิ่งที่ควรแก่การประพฤติปฏิบัติ จึงยอมรับนับถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนหรือของสังคม (ยนต์ ชุ่มจิต, 2558 : 189)

สรุปความหมายของค่านิยม

แนวความคิด ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่บุคคลหรือสังคมเห็นว่าดี มีคุณค่า ควรแก่การยึดถือปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะค่อนข้างถาวร และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยมความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมทุกสังคม ทั้งนี้เพราะค่านิยมสามารถเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพความแตกต่างทางสังคมนั้น ๆ ได้ ความสำคัญของค่านิยมมีดังนี้

1. เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์
2. เป็นหลักในการประเมินผลค่าของความประพฤติ
3. ช่วยรักษาเอกราชของชาติไว้ให้ยั่งยืนมั่นคง

ลักษณะสำคัญของค่านิยม

- การเลือกอย่างเสรี
- การเลือกจากหลายๆตัวเลือก
- การเลือกหลังจากการพิจารณาผลของแต่ละตัวเลือก
- การให้คุณค่ายกย่องเทิดทูน
- การยืนหยัดในค่านิยมที่ได้เลือกแล้วอย่างมั่นคง
- การกระทำตามค่านิยมที่ได้เลือก
- การกระทำซ้ำๆ

ประเภทของค่านิยม

จำแนกตามแนวคิดของ ศ.ดร.สาโรช บัวศรี

1. ค่านิยมพื้นฐาน

คือ ค่านิยมที่ทุกคนในสังคมนั้น ๆ ต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความผาสุก ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง (หลักการหรือความเชื่อสำคัญที่เป็นแกนหลักในการดำเนินชีวิตของบุคคล สังคม ค่านิยมเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นเข็มทิศในการตัดสินใจ การกระทำ และการกำหนดพฤติกรรมต่างๆ)

ประกอบด้วย ค่านิยมทางศีลธรรม คุณธรรม ธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายต่างๆ สำหรับปกครองบ้านเมือง

เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา ความรับผิดชอบ

2. ค่านิยมวิชาชีพ

คือ ค่านิยมที่บุคคลในอาชีพหรือวิชาชีพนั้นจะต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน ทำให้งานวิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้า สังคมให้ความศรัทธาเลื่อมใส ขณะเดียวกัน ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ ก็ได้รับการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

แนวทางคิด พฤติกรรม และหลักการที่ยึดถือเป็นมาตรฐานในการทำงานในวิชาชีพนั้น ๆ

ค่านิยมวิชาชีพ ประกอบด้วยค่านิยม

1) ด้านอุดมการณ์ในชีวิตของตน

2) ด้านวินัยของวิชาชีพของตน

3) ด้านมารยาทของวิชาชีพของตน

4) ด้านพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพของตน

ตัวอย่างค่านิยมวิชาชีพของครู

ซื่อสัตย์ – ไม่โกง ไม่เอาเปรียบนักเรียน

ยุติธรรม – ปฏิบัติกับนักเรียนอย่างเท่าเทียม

รับผิดชอบ – ทำงานเต็มความสามารถและตรงต่อเวลา

มีความรักและเอาใจใส่นักเรียน – สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน

เคารพผู้อื่น – เคารพเพื่อนร่วมงาน นักเรียน และชุมชน

ค่านิยมแบ่งเป็น 3 ประเภท

1. ค่านิยมส่วนบุคคล (individual values)

เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลยึดถือปฏิบัติโดยเห็นคุณค่าในสิ่งนั้น

เช่น ความขยัน ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ฯลฯ

2. ค่านิยมของสังคม (social values)

เป็นค่านิยมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ ยอมรับในคุณค่า สมาชิกในสังคมพึงปฏิบัติจึงจะได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

เช่น ความกตัญญูกตเวที ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเคารพผู้อาวุโส

3. ค่านิยมองค์การ

เป็นสิ่งที่ทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ จนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร

เช่น Customer First (ลูกค้าต้องมาก่อน)

Excellence (ความเป็นเลิศ)

Integrity (ความซื่อสัตย์)

ค่านิยมทั่วไปของสังคมไทย

1. ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
2. เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา
3. นับถือเงินตรา ยึดมั่นในเงินทองสิ่งของมากกว่าความดี ให้ความยกย่องต่อผู้มีอำนาจ
4. ขาดระเบียบวินัย เช่นคำพูดที่ว่า "ทำอะไรตามใจคือไทยแท้"
5. เคารพผู้อาวุโส ยกย่องผู้มีความรู้
6. รักความสนุก ชอบความสบาย รักความอิสระ ไม่ชอบขัดใจใคร
7. มีความกตัญญูรู้คุณ รักพวกพ้อง มีความเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่
8. ไม่ตรงต่อเวลา ชอบผัดผ่อนเลื่อนเวลา
9. ขาดความอดทน ขาดความกระตือรือร้น เชื่อโชคลาง อยากรวย ชอบเล่นการพนัน
10. ชอบงานพิธี สอดรู้สอดเห็น ลืมง่าย ชอบนับญาติ
11. ชอบโฆษณา ชอบของแจกของแถม เห็นใครดีกว่าไม่ได้
12. ชอบต่อรอง ชอบพูดหรือบอกเล่าเกินความจริง

ค่านิยมที่สังคมไทยควรยึดมั่น

ค่านิยมพื้นฐาน 8 ประการ

กระทรวงศึกษาธิการ

1. ขยัน

ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัด

ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3. ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่เอนเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

4. มีวินัย

มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5. สุภาพ

สุภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีความสุภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด

สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่ความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว จึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคี

สามัคคี คือ ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ร่วมกันอย่างสันติ

8. มีน้ำใจ

มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อน มนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

<u>คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม</u> ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ค่านิยมหลัก 12 ประการ

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ประกาศใช้เพื่อให้ประชาชนในสังคมไทย ได้ดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรมเพื่อความปลอดภัยสันติสุขของคนในสังคม และเพื่อความมั่นคงของชาติดังนี้

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัด อดออม
3. การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ค่านิยมของครู

ค่านิยมของครู หมายถึง แนวความคิดหรือความประพฤติอันดีงามของสังคมที่ครูจะต้องยึดถือเป็นหลักประจำใจ และปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ยึดถือนั้นเป็นประจำ

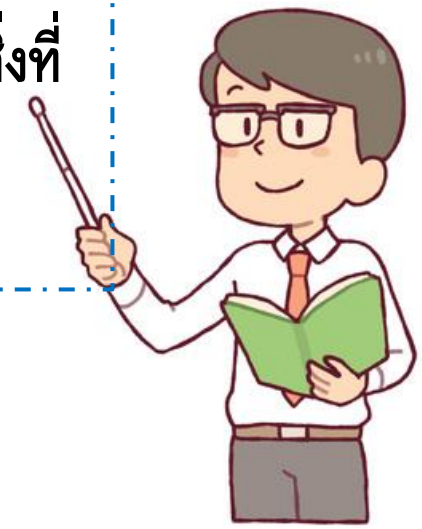

ค่านิยมของครู

ค่านิยมของครู หมายถึง ความเชื่อ ทัศนคติ และหลักการที่ครูยึดถือ ซึ่งเป็นรากฐานในการประพฤติตนและการตัดสินใจในวิชาชีพ ค่านิยมเหล่านี้เป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์และสังคม

ค่านิยมที่ครูควรยึดมั่น

- การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
- การประหยัดและออม
- การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
- การปฏิบัติตามศีล 5 หรือข้อกำหนดในศาสนาของตน
- ความซื่อสัตย์สุจริต

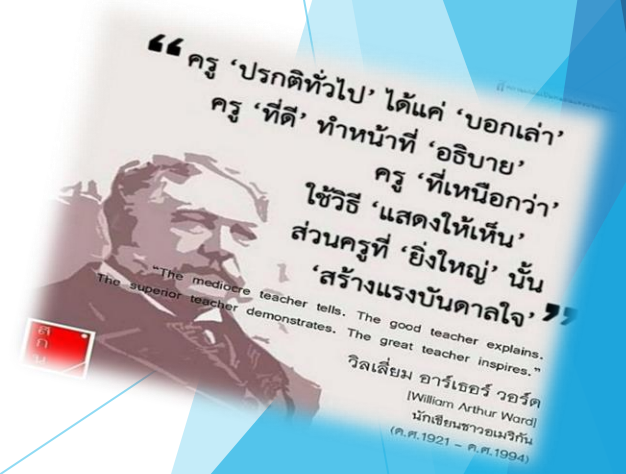

- ความยุติธรรม
- การรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์
- ความนิยมไทย
- การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย
- การศึกษาหาความรู้ในวิชาชีพและความรอบรู้ทั่วไป
- ความมีสันโดษ (พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่)
- เสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ สามัคคี
- ภาคภูมิใจ และมีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ
- สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

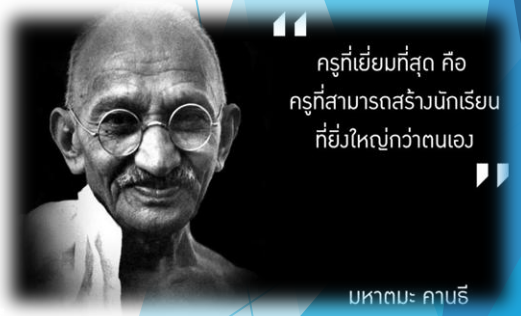

- การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีอิสรภาพทางวิชาการ
- ความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน
- การมีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ
- การยึดมั่นในคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ
- ความเสียสละ

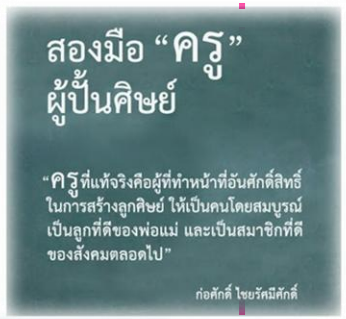

- ความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลที่มีพระคุณและสิ่งแวดล้อม
- ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ความกล้าหาญ กล้าพูดกล้าแสดงในสิ่งที่ถูกต้อง สมเหตุสมผล
- ความสามัคคี
- การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ฯลฯ

(ยนต์ ชุ่มจิต, 2558 : 197-198)

ค่านิยมที่ครูไม่ควรยึดมั่น

- การถือฤกษ์ถือยาม
- ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- ความฟุ่มเฟือย
- ความนิยมในศิลปวัฒนธรรมต่างชาติ

- ความนิยมของนอก
- การทำตัวตามสบาย
- การยึดถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- การแสวงโชคลาภ
- การเสพสิ่งเสพติดมึนเมา
- การยกย่องคนรวยแต่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- การเห็นแก่ทรัพย์สินเงินทอง
- การใช้อำนาจในทางที่ผิด
- ความนิยมตัวใครตัวมัน

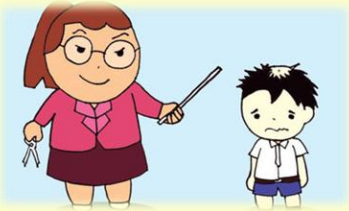

- การนิยมตัวบุคคลมากกว่าอุดมการณ์
- การนิยมวัตถุสิ่งของมากเกินความจำเป็น
- การนิยมชมชอบในโฆษณา
- การชอบของแจกของแถม
- การกินพร่ำเพรื่อ
- การชอบผัดวันประกันพรุ่ง
- การเล่นการพนัน ฯลฯ

(ยนต์ ชุ่มจิต, 2558 : 198-199)

ขอบคุณค่ะ